

No: 3**11.02.2019**

NEDEN SARI YELEKLİLER ?

Hünkar AĞCA, İ.G.Ü. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, 2. Sınıf Öğrencisi

Tüm dünyanın 17 Kasım'da tanıştığı “Sarı Yelekliler” (**Gilets Jaunes**), Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un akaryakıt fiyatlarında vergi artışı olacağını söylemesi sonucu sokağa dökülen bir grup sarı yelekli protestocuya kamu oyu tarafından verilen isimdir.

Peki, bu sarı yelekliler kimlerdi, tek sorunları akaryakıt fiyatlarına gelen vergi artışı mıydı? Amaçları ve istekleri nelerdi? Bu soruların cevaplarını verebilmek için belki kısaca bu protestocuların ideolojik yapısına bakmak yararlı olabilir. Esasen vergi artışı, bu topluluk için, bardağı taşıran son damla oldu. Asıl neden ise, Macron'un neo-liberal politikaları sonucu, işçi sınıfının alım gücünün azaltılması ve yoksullaşmanın kapılarının açılmasıdır. Protestoculara göre, esasen zengin tabakadan alınması gereken bir vergi, düşük ve orta sınıf halktan tahsis edilmektedir. Olayın daha da ciddi bir boyut kazanmasına sebep olan esas gelişme ise 1 milyon 300 bin euronun üzerinde mal varlığı olanlar için alınan “Servet Vergisi”nin kaldırılmasıdır. Bu gelişmeler halkın çok önemli bir kesimini etkilediğinden farklı görüşlerden pek çok insan tek bir çatı altında protesto için bir araya gelmiştir. Göstericiler arasında hem sağ kesimden hem de sol kesimden insanları hemen hemen eşit oranda görmek mümkündür. Daha da ötesi protestocuların içinde daha radikal olan bir grup, sosyal bir devrimden dahi söz etmiştir. Diğer taraftan, Fransız İhtilalinden (1789) bu yana “eşitlik”, “özgürlük” gibi söylemlerin simgesi haline gelmiş bir ülkenin, bu gösteriler sırasında, benimsediği ilkelerin dışına çıktığını gösteren bazı gelişmeler olmuştur. Polislerin, eylemcilere, can güvenliklerini tehdit edebilecek mahiyette bir sertlikle müdahale etmesi, Avrupa ülkelerinde çok fazla görünen bir durum olmadığı gibi, Avrupa Birliği'nin temel norm ve prensiplerine de kesinlikle aykırıdır. Zira, asgari ücretle çalışanların maaş artışı bekledikleri bir sırada artan vergiler ve bununla birlikte gelir katsayısındaki düşüş, halkın gelecek kaygısının daha da artmasına sebebiyet vermiş ve sonunda bu kısmen haklı protestolarla kendisini göstermiştir. Bu noktada hem Avrupa Birliği'nin hem de bir sosyal devlet olarak kendisini tanımlayan Fransa'nın konuya yaklaşımının daha ılıman olması beklenilmelidir. Oysa ki Macron'un şu ana kadarki uygulamaları bu açıdan çok tatmin edici görülmemektedir.

No: 3**11.02.2019**

YUNANİSTAN İLE MAKEDONYA ARASINDAKİ 27 YILLIK İSİM SORUNU TARİHE KARIŞTI

İnan ÖZDEMİR, İ.G.Ü. Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, 4. Sınıf Öğrencisi

Yugoslavya'nın altı federe devletinden biri olan Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti 8 Eylül 1991'de "Egemen ve Bağımsız Makedonya" sloganını kullanarak bağımsızlık referandumuna gitmiştir. Makedonya Cumhuriyeti adıyla bağımsızlığını ilan etmesinin ardından, Yunanistan bu ülkeye yönelik ağır suçlamalarda bulunmuş, diğer ülkelerce tanınmamasını istemiştir. Bu doğrultuda, AB şemsiyesi altında propaganda faaliyetleri yürütmüştür. Resmi adıyla "Eski Yugoslav Cumhuriyeti Makedonya" (FYROM) özellikle NATO ve AB gibi topluluklara üye olmak için girişimlerde bulunmuştur. Ancak üyeliği Yunanistan'ın vetosuna takılmıştır. İki ülke arasındaki anlaşmazlık 3 ana başlık altında toplanıyor. Birincisi bayrak sorunudur. Bilindiği gibi, Makedonya Cumhuriyeti 17 Eylül 1991'de bağımsızlığını ilan etmiştir. Bu doğrultuda kırmızı zemin üzerine simgelenen 16 ışınlı Vergina Güneşi tartışmalara yol açmıştır. Yunanistan bu simgenin kendi kültürüne ait olduğunu ve bu nedenle kullanılmasına izin vermeyeceğini açıklamıştır. Bu nedenle Makedonya Cumhuriyeti ilerleyen süreçte bayrağında değişiklik yapmak zorunda kalacaktır. İkincisi isim sorunudur. Yunanistan, Makedonya cumhuriyeti adıyla bir ülkenin var olmasının mümkün olamayacağını savunmaktadır. Bunun nedeni, Yunanistan topraklarındaki bir bölgeye Makedonya isminin veriliyor olmasıdır. Eğer, ayrıca bu isimde bir ülke var olursa, Yunanistan'a göre bu durum kendi ulusal bütünlüğünü tehdit edebilir. Üçüncüsü Anayasadır. Atina yönetimi, Makedonya Anayasasının 3'üncü ve 49'uncu maddelerini, kendi ulusal birlik ve toprak bütünlüğüne tepki olarak yorumlamıştır. Tartışmalara yol açan maddeler şu şekildedir: Madde 3 : "Makedonya Cumhuriyeti toprakları bölünemez ve ihlal edilemez. Makedonya Cumhuriyeti'nin mevcut sınırları zorla değiştirilemez. Makedonya Cumhuriyeti'nin sınırları yalnızca anayasaya uygun olarak değiştirilebilir." Madde 49 : "Cumhuriyet, ülke dışına göç etmiş, başka ülkelerde yerleşmiş Makedonların ve komşu ülkelerde yaşayan Makedon halkından insanların statü ve haklarını korur, kültürel gelişimlerine yardımcı olur ve onlarla ilişkileri teşvik eder. Cumhuriyet, yurt dışındaki Cumhuriyet yurttaşlarının kültürel, ekonomik ve sosyal haklarını korur."

Yukarıda sayılan nedenlerden ötürü, 1991-1995 arasında, Yunanistan'ın Makedonya politikası, bu ülkenin ismini, bayrağını ve anayasasını, toprak bütünlüğüne tehdit oluşturduğu gerekçesiyle, değiştirmek çabası üzerine inşa edildi. Yunanistan'ın bu amaca yönelik olarak kullandığı başlıca dış politika araçları: Makedonya Cumhuriyeti'nin tanınmasını engellemek için üçüncü devletlere baskı uygulamak ve bu ülkenin uluslararası örgütlere üyeliğini veto ile engellemeye çalışmak şeklindedir. İki

No: 3**11.02.2019**

yıllık bir süreyle kesintisiz ticari ambargo uygulamış, ayrıca, dünya kamuoyunu etkilemek amacıyla bir “Makedonya Yunan’dır” propagandası oluşturmuştur. Ne var ki, uyguladığı sert politikalar, uluslararası toplum karşısında güvenilirliğini ve inandırıcılığını ciddi oranda yitirmesine sebebiyet verdi. Çünkü henüz yeni kurulmuş, 3 milyon nüfusa sahip, ordudaki teşkilatlanmaları tam olarak oluşmamış, kendisinden beş kat zayıf bir ülkenin, yayılmacı bir politika izleyerek kendisine zarar vereceğine uluslararası kuruluşları ve devletleri ikna etmek pek kolay değildir. Uyguladığı sert politikaların verdiği zararlar karşısında Yunanistan, 1995’ten itibaren, Makedonya konusu olmak dış politikasında önemli değişiklikler yapmıştır. Bunun nedeni, Yunanistan’ın AB içerisindeki izolasyonundan kurtulmak ve uluslararası toplumda güvenilirliğini tekrar kazanmak istemesidir.

GEÇİCİ UZLAŞI BÜYÜK BİR ADIM

İki ülkenin sorunlarının çözümü için Atina ile Üsküp arasında mekik diplomasisini sürdüren ABD’nin, Avrupa ve Kanada işlerinden sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Richard Holbroke’un da girişimleri sonucunda, iki ülkenin dışişleri bakanları Steko Çrvenkovski ve Karolas Papulyas’ın başkanlığındaki Makedon ve Yunan heyetleri Eylül 1995’in başında New York’ta bir araya gelmiştir. Bu doğrultuda 23 maddelik “Geçici Uzlaş”ı (Interim Accord) imzalamışlardır. Geçici uzlaş kapsamında Makedonya cumhuriyeti otuz gün içerisinde bayrağını değiştirecek, anayasal olarak bugünkü sınırları dışında hiçbir tarihsel hak iddiası ve toprak talebinde bulunmayacaktır. Diğer taraftan Yunanistan’ın, Üsküp yönetimini tanıması ve bu ülkenin uluslararası örgütlere üyeliğine karşı vetosunu kaldırması ve Makedonya Cumhuriyeti’ne karşı uyguladığı ekonomik ambargoya son vererek, 30 gün içerisinde Selanik Limanı’nı açması öngörülmüştür. Geçici Uzlaş, Atina’nın uluslararası alandaki izolasyonunun kırılması ve sarsılan prestijinin geri kazanılması yolunda önemli bir adım olmuştur. Üsküp açısından ise, özellikle ekonomik ambargo dolayısıyla yaşanan sıkıntıların aşılması ve uluslararası toplumla entegrasyonunun kolaylaşması açısından yararlı olmuştur. Çözüme kavuşmayan tek sorun isim sorunudur.

İSİM SORUNU ÇÖZÜLÜYOR

Aradan geçen çeyrek asır sonrası, isim sorununu çözüme kavuşturmak isteyen taraflar adına Yunanistan Başbakanı Aleksis Çipras ve Makedonya Başbakanı Zoran Zaev sorumluluk aldılar. Atina ve Üsküp yönetimi, Makedonya isminin: “Kuzey Makedonya Cumhuriyeti” olarak değişmesi üzerinde anlaşmaya vardılar. Yunanistan dışişleri bakanı Nikos Kocyas ve Makedonya dışişleri bakanı Nikola Dimitrov, iki ülkenin sınırında bulunan Prespa gölü kıyısındaki Psarades köyünde düzenlenen törende anlaşmaya imza attı. İki ülkenin dışişleri bakanlarının imzaladığı anlaşmanın parlamentolar tarafından onaylanması gerekiyordu. Makedonya’da 120 üyeli parlamentoda yapılan oylamada 69 milletvekili anlaşmanın onaylanması yönünde oy kullanırken, 51 milletvekili oylamayı boykot etti.

No: 3**11.02.2019**

Makedonya parlamentosu anlaşmayı onayladı. Anlaşma Yunan Parlamentosuna daha gelmeden Atina'da isim anlaşmasına yönelik protesto gösterileri düzenlendi. Diğer taraftan Üsküp de protesto gösterilerine sahne oldu. Bu sıralarda, Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikola Kocyas istifa etti. İstifa nedeni olarak Savunma Bakanı Panos Kammenos ile arasındaki "söz düellosunu" ve ulusal konulardaki görüş ayrılıklarını gösterdi. Yunanistan Parlamentosu, resmi adı "Eski Yugoslav Cumhuriyeti Makedonya" olan ülkenin adının "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" olarak değiştirilmesini öngören anlaşmayı onayladı. 300 üyeli parlamentoda 153 milletvekili anlaşmaya onay verirken, 146 milletvekili ise ret oyu kullandı. Böylece iki ülkenin arasında 27 yıldır süren isim anlaşmazlığı son bulmuş oldu. Anlaşmanın, Yunanistan Parlamentosunda onaylanması, AB tarafından memnuniyetle karşılandı. Üsküp yönetimi de Yunanistan Başbakanı Çıpras'a tebrik mesajı gönderdi. Mesajda: "Halklarımız büyük bir zafere imza atmıştır" denildi. Anlaşmanın, Yunan Parlamentosu tarafından onaylanmasının ardından, Makedonya Cumhuriyetinin -yeni adıyla "Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin"- NATO ve AB'ye üyeliğinin de yolu açılmış oldu. Balkanlar'da, artık birbiriyle mücadele eden iki ülke değil; müttefik iki ülkenin olması kaçınılmaz hale gelmiştir. Sorunlar olgunlukla çözüme kavuşturulmuştur. Yeni süreç, Makedonya'nın NATO ve AB'ye üyeliği ve ilişkilerin daha da geliştirilmesi üzerine olacaktır.

BREXIT VE PARTİLERİN TUTUMU

Halil BAYHAN, İ.G.Ü. Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (İngilizce), 3. Sınıf Öğrencisi

Britanya'da 3 tane ana parti mevcuttur. Bunların ilki 'Muhafazakâr (Conservative) Parti' (kısaca Tory olarak bilinir), ikincisi 'İşçi (Labour) Partisi, sonuncusu ise 'Liberal Demokrat Parti'dir. Partileri konumlandırmak gerekirse; bu partilerin ayrımları ilk etapta ekonomiye nasıl yaklaşıtlarıyla şekillenir. Muhafazakâr Parti, daha işveren odaklı, düşük vergi ve serbest piyasaya önem verirken; İşçi Partisi ise daha devletçi, sosyal güvenliği öne çıkaran politikaları savunur.

Tony Blair, aşırı sol politikaların İşçi Partisini iktidara getiremeyeceğini görüp, "Yeni İşçi Partisi" adını verdiği sloganla, partiyi merkeze yaklaştırıp 1997'de iktidara getirdi. Blair Başbakanlığı döneminde, ülkeyi yabancılara daha açık hale getirdi. Özellikle AB'ye yeni üye olan Doğu bloğu ülkelerinden çoğu insanın direkt serbest dolaşım ile buraya yerleşmesine imkân tanıdı. Diğer taraftan, Blair'in 97'de yaptığını yapıp, Muhafazakârları Merkez sağa taşıyan ve daha neo-liberal kılan Cameron, 2010 yılında tek başına iktidar olamadı ama yine de seçimde birinci gelen partinin lideri olarak Başbakanlığı elde etmiş oldu. 5 sene boyunca Liberal Demokratlarla birlikte ülkeyi yönettiler. 2015

No: 3**11.02.2019**

seçimlerine gelirken, Dünya ve Britanya siyasetinde bazı değişimler gözlenmekteydi. 2008'deki krizden müthiş etkilenen, maaşların neredeyse hiç artmadığı bu ülkede, insanlar dışarıdan gelen göçlere olumsuz bakmaya başlayarak, artan işsizliği bu göçlere bağlamaya başladı. Bu durum giderek, Cameron'a AB'den çıkılması için baskı yapılması neticesini verdi. Cameron tam bir AB yanlısı olmasına rağmen, baskıya boyun eğdi ve seçim manifestosuna referandumu ekledi. Ancak Cameron'ın hesaplamadığı bir kaç şey vardı: İlki zaten göç konusunda kaygılı olan İngiliz halkının, gözünü daha da korkutan, Avrupa'ya akın akın gelmeye çalışan Suriyelilerin yarattığı endişe, ikincisi ise Brexit kampanyasını destekleyecek olan Boris Johnson'ın etkisini giderek arttırmasıydı.

Sonuç olarak gündemi hala yoğun olarak meşgul eden ve hala tartışılan Brexit referandumu % 51,9 ile kabul edildi. Bu sonucu hiç beklemeyen Cameron, tek başına iktidar oluşunun ertesi senesinde istifa etti. İşte bu istifa sonrası Britanya iç siyaseti, yaklaşık iki buçuk yıldır, Muhafazakârların kendi içerisinde yaşadığı yoğun iç çekişmelere sahne oluyor. Cameron sonrası başbakanlığa ve parti liderliğine sürpriz bir şekilde Theresa May seçildi. Göreve gelir gelmez, kendisini İngiliz tarihinin en zor görevlerinden biri bekliyordu: Brexit' i gerçekleştirmek.

Bunun neden zor bir görev olduğunu şöyle açıklamak mümkün olabilir: Brexit kampanyasını yapan politikacılar, bu Brexit' in gerçek anlamda ne olduğunu hiçbir şekilde kampanyalarında net olarak açıklamadılar. Bu noktada May hükümeti, iki seneye yakın bir süre, binlerce kişinin çalıştığı bir müzakere sürecinde, AB ile kapsamlı bir Brexit anlaşmasına vardı. Bu antlaşma, balıkçılık politikasından, İrlanda meselesine; üst mahkemelerden, ticari anlaşmalarına kadar yüzlerce konuda Avrupa Birliği müktesebatından nasıl çıkılacağını tanımlamıştır.

Bugün oylan ve reddedilen anlaşma budur. Bu anlaşmanın reddedilmesi ise bir kaç sebebe dayanıyor: İlki yine Muhafazakârlar içinde bitmek bilmeyen iktidar mücadelesi, ikincisi ise Johnson ve ekibinin May' i indirmek için yoğun bir çaba gösteriyor olmasıdır.

Aslında bu anlaşmaya karşı çıkan Muhafazakârlar üç başlık altında şöyle listeleyebiliriz:

a) Backstop ve ticaret kaybı yüzünden ileri derecede AB karşıtı olanlar.

b) Parti içerisinde liderlik hevesinde olanlar.

c) Brexit' i desteklemeyen ve bu anlaşma yürürlükte olursa ikinci bir referandumun gündeme gelebileceğini düşünenler.

Aynı şekilde, İşçi Partisi'nin de bugünkü anlaşmaya ret verme nedenini şu iki başlıkta özetleyebiliriz:

a) Corbyn 'in May' i iktidardan düşürmek ve erken seçime gitmek istemesi.

b) İşçi Partisi içerisinde zaten Brexit'e karşı olan pek çok milletvekilinin bulunması.

Halkta şu an tıpkı siyasetçiler gibi 'Brexitçiler' ve 'Remainciler' olarak ikiye bölünmüş durumda bulunuyor. Her ne kadar şimdilik uzak bir ihtimal olarak değerlendirilse bile, eğer bundan sonraki olaylar süreci ikinci bir referanduma götürürse, bu bölünmelerin daha da sertleşmesi ve Brexit'e oy veren insanların demokrasiye inancının zedelenmesi ihtimal dâhilindedir.